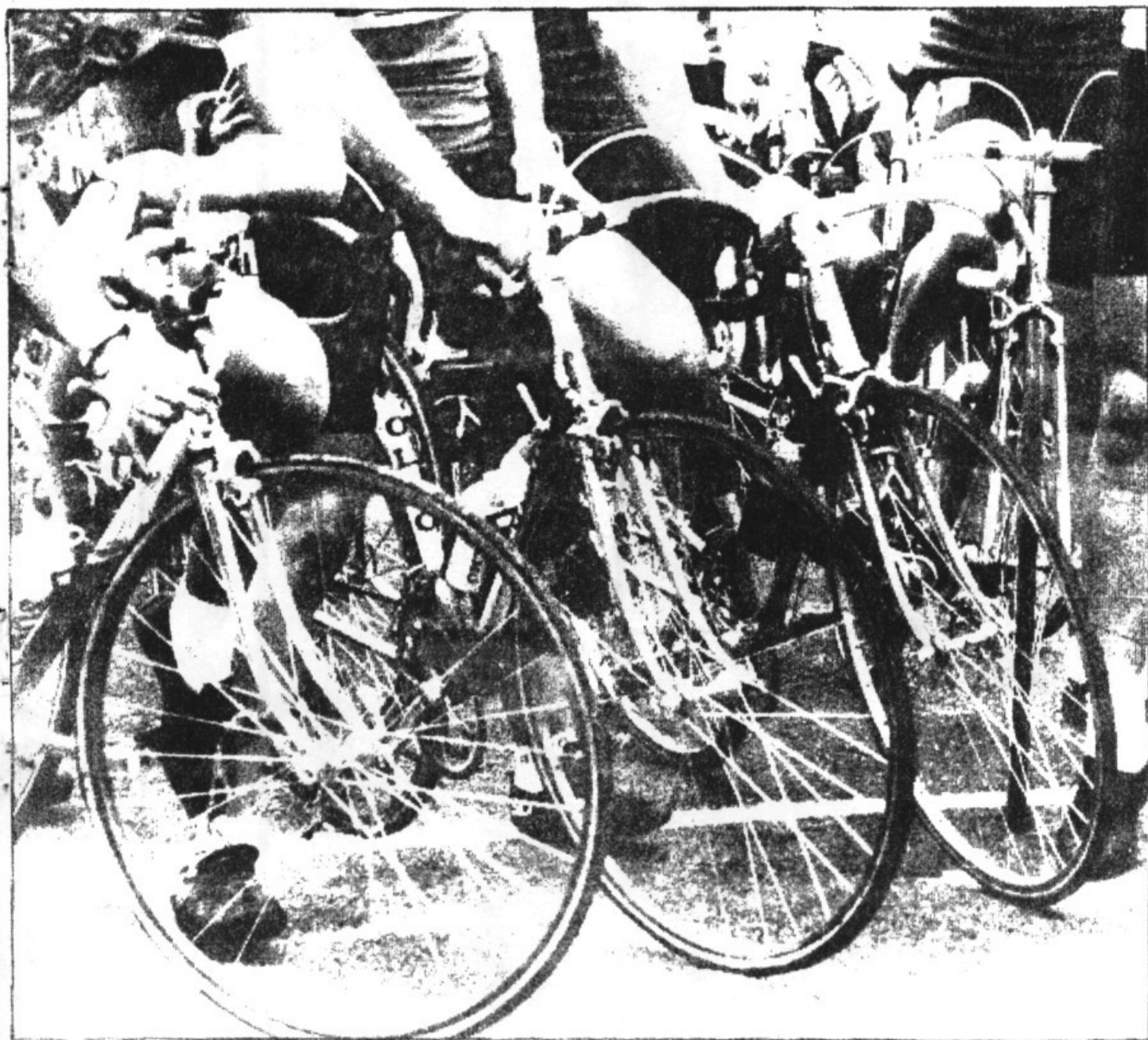

SANTA EUGÈNIA

REVISTA LOCAL PER A LA DIVULGACIO I LA CULTURA

Nº 19. 8 DE SETEMBRE DE 1986. DEPÒSIT LEGAL PM 625/1983

EDITORIAL

... ERA MASSA PREST

Un professor de BUP de l'Institut d'Inca l'any passat deia als seus alumnes: "Avui encara és massa prest, nosaltres no ho podem fer; per ventura vosaltres (els alumnes), ja podreu escriure la història de la guerra civil espanyola".

L'autor de la part històrica escrita(1) del nostre poble, sobre el mateix particular de la guerra civil deia: "és massa prest, encara hi ha molts de protagonistes i parents seus directes que viuen entre nosaltres".

El Govern espanyol en un comunicat fet amb motiu del L Aniversari del començament de la Guerra Civil, declarava: "Primero: que por su caracter fratricida, una guerra no es un acontecimiento conmemorable... Segundo: que la guerra civil es definitivamente historia, parte de la memoria de los españoles y de su experiencia colectiva".

Hem tret aquests testimonis per demostrar el nostre desacord amb certes publicacions periòdiques nacionals i provincials (inclús algunes publicacions de l'església) que han aprofitat aquest L aniversari per treure -a través de les històries i memòries escrites a les seves planes-, banderes de la seva corresponent ideologia, aprofitant l'ocasió del cinquantenari.

Creim que caure en aquesta temptació era molt fàcil, ja que periòdicament, el material dona per molt. Però creim que havia de superar-se aquesta temptació de historiar i reivindicar -davall_davall- uns fets fraticides.

Una de les coses que aporta la democràcia, és la possibilitat de poder mostrar publicament tals ideologies, mentres un sàpiga mantenir el respecte de la Constitució, i no era precís esperar ni aprofitar aquesta trista ocasió.

Volem inclús respectar als qui han tengut una opinió diferent de la nostra en aquest punt, però també volem expressar el nostre desacord i la voluntat de que es faci la història quan ja no es pugui ferir la sensibilitat de ningú. Creim que hagués estat més profund callar, o -tot lo més-, invitar una vegada més a la superació i a la reconciliació, encara no ben realitzades.

Compartim més bé el criteri dels testimonis duits al començament d'aquest escrit editorial.

LA REDACCIO

(1) Vegeu la "Història de la Vila de Santa Maria del Camí", de Josep Capó Juan, que conté quasi tota la història del nostre poble taujà.

EDITORIAL	1 ^a PLANA
INDEX	2
ESGLÉSIA: CARTA CRISTIANA Nº 19	3
LA CADIRA BUIDA	4
INFORMACIÓ OBRES	5
LLIBRES	6
DEMOGRAFIA	7
NOTICIARI	8-9
INFORMACIÓ AGRARIA: L'I.V.A.	11
NORMALITAZIÓ LINGÜÍSTICA	12-13
MUSICA ROCK	14
NORMES DE CAÇA:ESPÈCIES PROTEGIDES	15
BIOGRAFIA:(ELS ESCRIPTORS BALEARIS)	16-17
RECÓ DELS POETES	19-20
CULTURA POPULAR: "EL BALL"	21
ELS NOSTRES LLINATGES	22
HISTÒRIA DEL POBLE	23
CINEMA	25
DEPORTS: TENNIS/FUTBOL SALA	26
CICLISME	27
FUTBOL	28-29
CUINA	30
ACUDITS	31

'REVISTA'

"SANTA EUGÈNIA"

Nº 19.8 DE SETEMBRE DE 1986.PUBLICACIÓ BIMENSUAL
REVISTA LOCAL PER LA DIVULGACIÓ I LA CULTURA.

DEPÒSIT LEGALPM/ 625/1983

EDITAT I IMPRÈS A LA PARRÒQUIA DE SANTA EUGÈNIA(MALLORCA)

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:C/J.ANT.12. 07142 SANTA EUGÈNIA

EQUIP DE REDACCIÓ: NadalTrías Orell,Bernat Sureda Canyelles, Mª Antònia Parets Amengual, Pep Mulet Canals, Antònia Campaner Mulet, Miquel Coll Isern, Juana Mª Jaume Rigo, Margalida i Mª Magdalena Llabrés Serra, i Xisco Grau, amb la col.laboració d'altres persones per a la confecció manual de la revista a multicopista.

EQUIP DE DISTRIBUCIÓ: Catalina Miralles, Crespi, Maria Pilar Bascuñana Coll i Cati Rosa-Canyelles Mariano.

CARTA CRISTIANA

Nº 19

ALS ESTUDIANTS

A PRINCIPIS DE CURS

Apreciats amics:

Som al setembre, i altra vegada a l'escola. Voldria tocar avui el tema de l'alumne com a treballador. Evidentment l'estudi és una feina, que es pot fer de més o manco bon gust, però que en realitat és una feina. I té la particularitat de que el treballador(l'estudiant) ha de pagar l'ensenyança, en lloc de cobrar un jornal com fa la gent gran.

Els alumnes de col·legis privats saben que son pare cada mes ha de pagar una bona quantitat per pagar els estudis del seu fill. En canvi, els alumnes de les escoles públiques, com que no veuen que els seus pares paguin cada mes, es pensen que es gratuïta, i que, si no estudien, no fan un mal tan gros. I això, precisament això, no és vera. El mal és igual.

En primer lloc, perquè el treballador(l'estudiant) si no estudia, està robant el jornal(és lo mateix que tudar els dobbers que es paguen pels estudis, no aprofitant-los). L'estudiant és un treballador, i ha de fer feina honradament. I en segon lloc, que no és vera que el col·legi públic sigui gratuït als pares dels alumnes. Les escoles públiques son pagades per l'Estat, amb els dobbers de tots els contribuents, i entre aquests, hi ha els pares, que també paguen els impostos corresponents.

Estudiants, tant si anau a una escola pública com a una privada, pensau que no heu de tudar els dobbers dels qui paguen perquè poguen estudiar, i sigau honrats, reconeguent l'esforç que fan els qui vos paguen els estudis.

Al treballador que no fa feina, en cristià, el comparam a un que roba el jornal. Els estudiants vendrien a robar, totlo que es paga (pública o privadament) perquè estudiïn, si no ho fan.

Voldria aprofitar aquest començament de curs per animar-vos a esser responsables de les vostres obligacions d'estudiant.

Mira aquest esquema simplificat:

ESCOLA PRIVADA	=	PAGUEN ELS PARES
ESCOLA PÚBLICA	=	PAGUEN TOTS
TOTS PAGUEN	=	TU, ESTUDIES
TU ESTUDIES	=	TU FAS FEINA.

Molt fraternalment:

Nadal Trías Orell

L A C A D I R A B U I D A

(pregàries escrites)

-Podem pregar amb fórmules, fent-les nostres o silenciosament. Podem inventar-les. Podem fer-ho tot-sols o en grup. Podem ajustar-nos al ritme de les comunitats cristianes o contruir-les nosaltres mateixos. De fet hi haurà moments en que mos ajudarà més una fórmula que una altra.

1. Per pregar des de la inseguretat, des del dubte...

Pare
m'han parlat algunes vegades de Vós
però jo no em sé imaginar el vostre
rostre.
Quan ara vos parl,
dubte si m'escoltau
i tampoc no sé que dir-vos.
Només, puc posar-me, tal com som,
davant Vos i esperar que Vos mateix
manifesteu el vostre poder perquè
jo mateix senti amb força
la veu dels germans que reclamen
el meu esforç per construir un món
on visquem amb goig.

2. Per pregar a Déu amb confiança de fills.

Pare, veng a Vós amb
una confiança tranquila i serena.
El vostre Fill m'ha ensenyat que sou
el meu Pare i que no vos havia
d'anomenar amb cap altre nom.
Pare, veng a dir-vos senzillament que
som el vostre fill, que teng ganes de
riure i cantar i de beneir-vos perquè
m'heu estimat tant.
No teng gens de força, però teng la
vostra. Aquí me teniu: treballau en mí,
podau i tallau, aixecau-me o deixau-me tot-sol,-
mai vos retrauré de tenir por
o de creure que m'oblidau. I, si trobe
la creu feixuga, i no ho veig clar,
al manco podré repetir-vos incansablement que
crec en el vostre
amor i que accept la vostra voluntat.

3. Per pregar després d'una malifeta:

Senyor, em dol:
d'haver perdut la vostra amistat
d'haver tengut en poc la vostra bondat
d'haver dilapidat el temps, i les forces del
cos i de l'ànima,
de les debilitats i de les
negligències en el treball,
i en la pregària,
d'haver extingit l'amor, ja que no he
estat atent als meus germans.

4. Per pregar quan mos reunim:

Aquí mos teniu, Senyor Esperit Sant,
aquí mos teniu, afeixugats,
humanament del pecat, però
especialment aplegats en el vostre nom.
Veniu, sigueu amb nosaltres,
dignau-vos purificar els nostres cors.
Ensenyau-nos que hem de fer,
mostrau-nos per on hem de caminar,
obrau allò que hem de fer.
Sigau el nostre únic inspirador
i l'autor de les nostres decisions.
No permeteu que faldem a la justícia,
vós que estimau en gran manera
l'equitat.
Que la ignorància no mos esgarriï,
ni la simpatia nos doblegui.
Uniu-nos eficaçment a vós perquè
siguem una sola cosa i en res no mos
desviem de la veritat, units com
estam en el vostre nom.

OBRES PARROQUIALS

(INFORMACIÓ)

Durant els mesos de maig i juny, es feren 36 dies de feina a la Parròquia (església i rectoria), per realitzar una sèrie de reparacions imprescindibles.

A L'ESGLÉSIA:

- x escaló de l'altar; recompondre i enrajolar de nou
- x baixos interior esquerra: 90 mt², descrostar el referit, llevar la pasta humida, i referir de nou.
- x exterior església: baixos laterals: referir novament.
- fatxada principal: substitució marcos deteriorats als baixos.
- x altres petites reparacions.

Cost total feina i materials església:

718.163 ₧

A LA RECTORIA:

- x reforçar el trespol del pis superior; havia passat per avall en tres ocasions:
- x es fa una capa de 5 a 15 cms. de ciment armat a damunt amb un ratxat de ferro (mallazo), i s'enrajola a damunt (uns 95 mts²).
- x se fan noves 3 portes i tres bastimens de cuarto.
- x se fan noves (fusta) tres finestres (1 grossa i 2 petites).
- x altres petites reparacions.

Cost total feina i materials rectoria:

569.559 ₧

Cost total de l'obra:

1,287.722' ₧

FORMA DE PAGAMENT: -Donatiu inicial del Bisbe 100.000' ₧
 -El Bisbe fa una deixa per un màxim de 10 anys de.....1,200.000' ₧
 -Aquesta quantitat s'ha de retornar en un mínim de 120.000 ₧ anuals.
 -Aquesta deixa no farà interès durant el primer any (25-6-87)

RECOLLIDA DE FONDS: Donatius voluntaris i la col·lecta del diumenge 4º de cada mes.

"ENCARA NO"

LLIBRE DE POEMES
MIQUEL COLOM MESTRE T.O.R.
MALLORCA 1986.

"Donç sí; ENCARA NO. Encara no he acabat d'exal·har els "darrers batecs". La famosa víscera toràcica, mal anomenada de l'amor, segueix glatint amb el seu ritme normal. I em sent encara coratjós per a presentar un nou llibre de versos, nou i darrer, esperant que això de darrer sigui veritat aquesta vegada".

D'aquesta manera s'explica el Pare Colom a la introducció del seu darrer poemari que inclou 84 poemes dividits en tres parts: "Pare nostre", "El nostre Pa de cada dia" i "La fruita humil", i un poema final en forma de cloenda: "Adéu-siau".

A "Pare nostre" el formen un conjunt de sonets (la forma poètica més usada per l'autor) purament religiosos. Aquesta primera part és una llarga confessió en vers "d'un pobre fill de Sant Francesc" que exposa obertament, valentament, el seu esperit purament cristià i que confessa sentir proper el final del trajecte. Un final, la mort, que espera sense gens ni mica de por: la fe li evita la temença. És, en definitiva, una oracional amb referències constants a la vellesa (i les seves circumstàncies) de l'autor: una vellesa viscuda desde la saviesa i la lucidesa.

"El nostre Pa de cada dia" ja no té el to de pregària de la part precedent: ara s'endinsa encara més en el seu món de pell endins i en els entorns d'aquesta interioritat, sempre dins un to melangiós que evidencia un balanç final de la vida que el poeta, com déim, ja sent proper. L'acabament i el punt final es barregen amb els records ancestrals de l'autor i amb tot allò que ara mateix l'acompanya.

"La fruita humil" escapa del lirisme que ha impregnat el recull fins ara i es transforma en elegia. És un cant d'homenatge a les fruites silvestres, les més humils: nesples, serves, lledons, murtes, arboces, mores, gínjols... "Fruïtes agrestes que no omplen bosses de mercaders", en paraules del Pare Colom. Un homenatge franciscà a les que podríem anomenar "fruites menors".

"Adéu-siau" és un patètic comiat amb pretensions definitives que, qui més qui manco, voldria que només fos un recull literari per a cloure un obra directa, despullada de retòrica, valenta, franca, sincera. Una confessió en el més estricte sentit del mot d'una humanitat plena de saviesa, de misticisme i de profunda religiositat.

(del nº 3 de "ES CASTELLET" de Bunyola, de juny de 1986, dedicat monogràficament a la figura del Pare Colom, franciscà).

LA INSOLACION

CARMEN LAFORET
ED. PLANETA
BARCELONA 1980

Publicada en 1963, la novel·la és la història d'una reuxa juvenil: Martín Soto, en els estius dels seus catorze, quinze i setze anys, perd de vista no tan sols el món que l'envolta, sino la seva pròpia personalitat d'un al·lot de classe mitja, ple de sensibilitat i de inquietuts. L'encontre amb els singulars personatges que poblen el relat introdueix en la seva vida emocions inesperades; la sensació del resplendor de la platja, i la calitja blanca de la calor produeixen a l'al·lot un fenomen d'evasió de la realitat en el que es tanca, sense sospitar les intrigues i el rencor que produeix la seva pròpia inconsciència, i que un dia el faran despertar repentinament.

L'autora, Carmen Laforet, una de les escriptores de més renom en el panorama literari espanyol, nasqué a Barcelona l'any 1921. Passà la seva infància i adolescència a Gran Canària, i en 1939 tornà a Barcelona, on cursà Filosofia i Lletres, i Dret. En 1944, als 23 anys, conseguia un dels èxits més resonants de la post-guerra amb la publicació de la seva novel·la "Nada", que obtingué el Premi Nadal, en la seva primera convocatòria, i la consagrà definitivament com a novel·lista. Fins a 1952 no surt la seva segona novel·la, "La isla i sus demonios", a la que seguien, entre altres títols, "La llamada" (1954), "La mujer nueva" (Premi Menorca 1955) i (Premi Nacional de Literatura) i alguns llibres de contes "Paralelo 38" (1967, i "La niña y otros relatos" (1970).

n. t.

PUBLICACIONS REBUDES

Durant els darrers dos mesos a la Revista "SANTA EUGENIA" s'han rebut les següents publicacions:

"La Higiene en el trabajo" (Govern Balear); "Guia para la Contratación y el Uso Racional de la Energia Eléctrica" (Govern Balear); i les revistes: "SA COMUNA" de Selva; "VEYNATS" de Calvià; "ARYANY"; "DIJOUS" d'Inca; "CAMPOS"; "LLOSETA"; "CAMPANET"; "ES CASTELLET" de Bunyola; "COANEGRA" de Sta. Maria del Camí; "PORTULA" de Pòrtol; "CAP VERMELL" de Capdepera; "ES PI GROS" de Lloret; "S'ARENAL DE MALLORCA" (S'Arenal); "FLOR DE CARD" de Sant Llorenç; "CAN PICAFORT"; "SA POBLA"; "PORTO CRISTO"; "CONSELL"; i "EN LA HUELLA" de la Presó del Palma.

BAPTISMES: (20-7-86) MARIA DEL MAR BIBILONI COLL, I
MARIA DE LES NEUS BIBILONI COLL,
FILLES DE GUILLEM I MARGALIDA.

!ENORABONA A LES NOVES CRISTIANES I ALS SEUS PARES!

MATRIMONIS: (19-7-86) TONI JUAN OLIVER JANER AMB CATALINA ROCA SUREDA

!ENHORABONA A AQUESTS NOUS ESPOSOS!

NOCES DE PLATA: (10-8-61) BALTASAR MIRALLES POU AMB ANTÒNIA CRESPI LLOBREGAT.

!ENHORABONA, I QUE POGUEU ARRIBAR BONS A LES D'OR!

DEFUNCIONS: (23-7-86) EUGÈNIA BIBILONI MULET (DE 75 ANYS)
(31-7-86) TONI VIDAL HOMAR (DE 73 ANYS).

!DESCANSAU EN LA PAU DEL SENYOR!.

NOTA DE LA REDACCIÓ:

Som conscients de que en aquesta secció de DEMOGRAFIA hem comès una sèrie d'errors d'una certa importància; creim que voldreu disculpar-nos; estarem més alerta - amb l'ajuda de tots.

CAIXA DE BALEARS "SA NOSTRA"

LA "CAIXA DE BALEARS" - "SA NOSTRA", I
ELS NOSTRES VOLUNTARIS SOCIS DE MANTENIMENT
CUBREIXEN L'ECONOMIA DE LA NOSTRA REVISTA
"SANTA EUGENIA"

**Comunitat Autònoma
de les
Illes Balears
Conselleria de Cultura**

LA REVISTA "SANTA EUGENIA" PERTENEIX
A L'ASSOCIACIÓ "PREMSA FORANA" DE
MALLORCA, I S'EDITA AMB EL SUPORT
DEL "GOVERN BALEAR".

**Associació Premsa Forana
de Mallorca
C/ Princesa, 24. SANT JOAN**

NOTICIARI

27 de juliol: CONCERT DE MÚSICA LÍRICA

Dins el programa de les Festes Patronals d'enguany es realitzà a l'església parroquial un concert amb l'actuació de Maria J. Martorell i el baritó Francesc Bosch, acompanyats pel pianista Andreu Bennassar.

A la primera part s'interpretaren fragments de sarsuela, i a la segona cançons d'aire més popular. A l'intermig, el pianista, tocà algunes peces populars més conegudes. Durant quasi la totalitat del concert es mantengué una assistència de públic que feia a prop a omplir el recinte.

1 d'agost: ACTUACIÓ INFANTIL "ES TREMPÓ"

També dins el programa de festes un grup de nins i nines de Santa Eugènia varen fer una festa infantil en el pati de les escoles.

Varen fer distintes actuacions musicals en "Play back": Julio Iglesias, Miguel Bosé, Madonna, Falco, Sandra, Pimpinela, Hombres G, etc., etc.

Aquesta mateixa actuació es repetí, donat l'èxit tengut, el dia 30 d'agost al Centre Catòlic amb gran expectació de públic.

1 d'agost: FINAL DEL CAMPIONAT DE FUTBOL SALA

Per segona vegada es va realitzar el torneig de "Futbito" al camp de l'estació, en el qual participaren sis equips:

"Es Puget" = Campió.

"Es Cosins" = Subcampió.

"Bar Can Prim" = 3er.

"Xunguitos" = 4rt.

"Es Topes" = 5è

"Es Bruts" = 6è. (Vd. Planes deportives)

2 d'agost: CAMPIONAT DE TENNIS

Com els anys anteriors es va fer el III Torneig de Tennis Vila de Santa Eugènia.

Els finalistes, també com l'any passat, varen esser els dos germans Pep Amengual (Campió) i Tomeu Amengual (Subcampió) (Vd. planes deportives).

7 d'agost: CURSET DE NATACIÓ A LLORET

Final del Curset, i es va fer entrega de diploma a tots als participants que anaven al Curset de Natació de Lloret de Vista Alegre, organitzat per Pla de Mallorca i Lloret.

23-30 d'agost: EXCURSIÓ A SUISA

Se va organitzar per l'Agència Kronos una sortida a Suïssa, i hi anaren 12 persones taujanas.

L'itinerari va ser: Palma-Barcelona en barco, seguidament se desplaçaren en autocar a Lió, anaren a la capital de Suïssa, visitaren el llac Lemán, i seguidament anaren a Berna. D'aquí anaren a Lucerna, i per acabar el viatge visitaren Niza. Tornada en avió.

24 d'agost: EXCURSIÓ DE LA 3ª ETAT

L'Associació de la 3ª Etat de Santa Eugènia, organitzà una vegada més una excursió en que visitaren Alcúdia i la seva platja. Després anaren a dinar a Son-San-Martí i seguidament se desplaçaren a Sa Pobla visitant el Centre Cultural de "Sa Pobla".

28 d'agost: 3ª DIADA CICLISTA

En aquesta diada es va córrer el III Gran Premi Vila de Santa Eugènia. A les 11 h. del matí, se varen disputar distintes carreres per a nins i nines de Santa Eugènia; i a l'horabaixa a les 15'30h es realitzaren diverses carreres per Alevins, Infants i Juvenils, i la prova final la dels dos sectors, Sineu-Costitx-Sencelles-Sta. Eugènia 2 vegades, i el 2ón sector de 20 voltes al ciucuit urbà. (Vd. planes deportives).

4,5 i 6 de setembre: JORNADES SOBRE ASPECTES SANITARIS GERIÀTRICS

L'Associació de la Tercera Etat de Santa Eugènia organitzà unes jornades sobre els aspectes sanitaris de la dita etapa d'etat de la vida, patrocinades per la Conselleria de Sanitat i Seguretat Social del Govern Balear, en el Centre Social Cultural.

El dia 4 el Dr. D. Toni Amengual Pizà, tracta el tema sobre l'Higiene i l'Alimentació a la 3ª Etat.

El dia 5 els sanitaris locals Dra. Rosés i Sr. Mulet, exposaren les característiques més importants de la Geriatria.

El 6 de setembre a les 10 del matí, visita a l'exposició d'Artisania Popular i concurs de jocs de cartes. Al mig dia es va fer un dinar al restaurant de les Ollerries, que presidí el Molt Honorable Sr. Gabriel Cañellas Fons, i autoritats locals.

5,6 i 7 de setembre: DIES DE CAMPAMENT

Durant aquests tres dies estaren al l'Albergue d'Alcúdia (La Victòria) 64 nins i nines de Sta Eugènia en pla de Campament, on passaren bones estones de divertiment i esport.

6 de setembre: PRESENTACIO DE L'EQUIP DE FUTBOL

A les 4'30 h de l'horabaixa tengué lloc al camp de Futbol des Pou Nou, un partit amistós entre l'equip local i el C.D. Zarza, després del qual el President presentà als allà presents la plantilla de l'equip per a la temporada 1986-87. (Vd. planes deportives).

S.S. & M.Ll.

Circulant per carretera, mirau prim amb el foc

Si sou fumador, no tireu mai un misto encès o una llosca per la finestra de l'automòbil. Fàcilment podríeu provocar un incendi forestal.

Pensau que per calar foc basta mol pocí que els mals ocasionats no tenen remei més que a força de temps.

Amb el foc, hem de mirar prim.

Evitem els incendis forestals

**CONSELL INSULAR
DE MALLORCA**
SERPREISAL

Ayúdanos a limpiar el Mediterráneo

Para mantener el Mediterráneo a flote, sigue siendo imprescindible la participación de todos. Ya sabemos cómo hacerlo, respetando ciertas normas mientras navegamos, en los puertos, en las playas... y recordando a quienes mantienen comportamientos anti-ecologistas que el buen estado de las costas es un beneficio para todos.

La Dirección General del Medio Ambiente continúa poniendo los medios.

GOVERN BALEAR
Conselleria d'Obres Públiques i
Ordenació del Territori.

Direcció General del Medi Ambient

2ª Campaña de protección del litoral balear

L'IVA.- A - LA - PAGESIA

Des del dia 1 de gener de 1986 està en vigor l'Impost sobre el Valor Afegit (IVA), el qual suposa una sèrie de modificacions quant als impostos que graven el consum.

L'IVA és un nou impost que ve a substituir-ne d'altres, principalment:

- Impost del Tràfic d'Empreses (ITE).
- Impost de Luxe.
- Impost especial de begudes refrescants.
- Impost Compensació.
- Desgravació Fiscal a l'Exportació.

En principi és un impost que harmonitza bastant amb les directives de la Comunitat Econòmica Europea.

Hi ha uns serveis que estan exemptes d'aquest impost (ens atindrem només als que siguin d'interès agrícola i ramader) i que són:

- Serveis de menescals.
- Prèstecs i crèdits.
- Assegurances.
- Entregues de terrenys rústics.
- Edificacions indispensables per al desenvolupament d'una explotació agrària.
- Arrendament de terrenys rústics i edificacions.

Anem a veure ara els tipus impositius:
Pagarem un 6% per:

- Animals i llavors.
- Medicaments i materials sanitari per animals.
- Pinsos.

Pagarem un 12 % per:

- Fertilitzants i adobs.
- Productes fitosanitaris i herbicides
- Maquinària agrícola.
- Energia elèctrica, combustible i carburants.

S'han elaborat uns règims especials per reduir les obligacions contables de registre i de documentació d'empreses i empresaris:

Règim especial d'agricultura:

-Tots els pagesos fan una sèrie de compres i d'inversions per les que han de pagar IVA. Per rescabalar-los d'aquest IVA suportat, està previst que carreguin un 4 % sobre totes les vendes que facin.

-Els compradors dels seus productes són els qui estan obligats a estendre un rebut. El pagès l'ha de firmar i ha de donar el seu nº d'Identificació Fiscal. Per obtenir-lo s'ha de presentar un imprès a Hisenda donant-se d'alta en el Cens.

-A no ser que hi renunciïn expressament se consideren inclosos en el Règim Especial d'Agricultura tots els titulars d'explotacions agràries i ramaderes.

-No poden perteneixer a aquest règim els propietaris que tinguin les finques arrendades, ni tampoc els qui tinguin granges o animals i la seva alimentació es basi en més d'un 50 % en pinsos o en menjar de fora de la pròpia explotació.

-En funció dels requisits anunciats per poder pertànyer a aquest Règim Especial, cada pagès ha de saber si li convé i si té dret a estar-hi, ja que si no hi pot estar i no hi renuncia pot incorrer en sanció i haver de tornar les compensacions indegudament rebudes.

Règim general:

-Als pagesos que pel seu tipus d'explotació suportin molt d'IVA o facin grans inversions els convindrà més anar pel Règim General.

-Tendran l'obligació de dur dos llibres: un d'IVA suportat (pagat) i un d'IVA repercutit (cobrat), i la diferència entre els dos totals serà el que hauran d'ingressar a Hisenda o bé Hisenda els retornarà.

-Els pagesos que estiguin al Règim General han de cobrar un 6 % dels productes que vinguin.

Unió de Pagesos de Mallorca

DEVOLUCIÓ DE L'IMPORT DEL GAS-OIL AGRÍCOLA

L'impost especial del gas-oil agrícola que actualment és de 4'40 ¢, se tornarà mitjançant un sistema de xecs. D'aquesta manera pareix que s'ajustaran més les quantitats consumides pels agricultors i els doblers que els haguin de tornar per aquest concepte.

El preu del gas-oil en poste ara mateix és de 48 ¢; d'aquesta quantitat se'n dedueixen 44'50 ¢ en concepte de subvenció, la qual durant tot aquest any serà la mateixa.

A partir del passat 1 de juny es poden demanar aquests "xecs-gas-oil" a qualsevol banc o caixa, essent el pagament trimestral. El justificant que se demana per obtenir-los és el Nº d'Identificació Fiscal.

MAQUINÀRIA AGRÍCOLA

Matriculació: Els qui tinguin maquinària agrícola sense matricular (tractors, 'cosexadores', remolcs, etc.) tendran fins el desembre de 1986 per poder-ho fer.

Revisió:

-Màquines entre 5 i 15 anys: Revisió cada 2 anys.

-Màquines de més de 15 anys: Revisió cada any.

Aquestes revisions es faran al lloc apropiat a cada poble.

Per informació i tramitació: Unió de Pagesos (tel 299699) o Conselleria d'Agricultura.

II CONGRÉS IN-
TERNACIONAL DE LA
LLENGUA
CATALANA
MCMVI 86

CONCLUSIONS GENERALS (2ª PART)

D E L

II CONGRÉS INTERNACIONAL DE LA LLENGUA CATALANA

2. PROPOSTES ESPECÍFIQUES DE CADA ÀREA.

2.1. LLENGUA I DRET.

Ha de superar-se la ignorància injustificable del català per les respectives legislacions estatals en allò que fa referència a Catalunya Nord i a Alger.

El dret d'elecció lingüística del català i el deure de conèixer les seves llengües que comporta la doble oficialitat, exigeix de totes les administracions una actitud de disponibilitat, i, per tant, que tots els funcionaris estiguin en condicions d'expressar-se en les dues llengües oficials, de paraula i per escrit.

El concepte de llengua pròpia implica l'establiment d'un tracte jurídic especial. L'administració de justícia s'hauria de desenvolupar en català i també en català s'haurien de redactar assentaments registrats, així com, llevat d'elecció contrària del ciutadà, els documents públics.

2.2. ENSENYAMENT.

Cal elaborar una política compartida pels diversos governs autònoms dels Països Catalans, la qual ha de comprendre un projecte global per als diversos nivells educatius.

El català ha de ser la llengua d'ús general en tots els nivells d'ensenyament, tant en les activitats docents com en les no docents.

Tots els professors de tots els nivells educatius del Països Catalans han de conèixer la llengua i la cultura catalanes.

Cal augmentar i assegurar la continuïtat de l'ensenyament de la llengua i literatura catalanes a les Universitats estrangeres.

Demanam al govern espanyol que creï un càtedra de català a totes les Universitats espanyoles. No ha d'excloure una llengua com la nostra que, d'acord amb la constitució forma part del Patrimoni de tot l'Estat.

2.3. SOCIOLOGIA DE LA LLENGUA.

És molt necessari anar intensificant el marc de referència territorial, cultural, lin-

güístic, polític, històric... dels Països Catalans per tal d'enfortir la consciència dels trets comuns de la nostra identitat col·lectiva.

Calen iniciatives per potenciar l'ús del català a les relacions amb els no-catalanoparlants.

Cal estendre l'ús del català en les relacions internes i exigir-lo en les transaccions, contractes, informes, escriptures, etc.

Cal analitzar periodicament censos lingüístics rigurosos i complets a tots els Països Catalans.

S'han de promoure accions conjuntes amb l'empresariat, sindicats, ajuntaments i altres institucions públiques, per tal d'aplicar un pla de normalització del català.

Cal analitzar institucionalment les queixes dels ciutadans respecte de l'incompliment de les lleis de normalització vigents.

Demanam una política decidida de provisió de places de professorat que no obstaculitzi els endegats processos de catalanització als centres.

2.4. MITJANTS DE COMUNICACIÓ I NOVES TECNOLOGIES.

Els productes culturals i informatius en català poden ser rendibles i es comprova que el català no és un obstacle per a la creació d'un públic de masses.

Cal impulsar un mercat de productes culturals que abasti tot l'àmbit dels Països Catalans, sense el qual no hi ha possibilitat d'organitzar cap política comunicativa efectiva.

En relació a la perspectiva del català, en el nou marc europeu de la comunicació, cal afavorir el control del propi espai, acordant postures comunes entre els poders públics del Països Catalans i enfront de tercers.

Cal instar els organismes europeus perquè en la seva política de ràdio-difusió i televisió contempli la protecció de les llengües d'àmbit restringit.

Cal instar als Estats espanyol i francès perquè prenguin mesures efectives de protecció en els grans mitjans de comunicació d'àmbit estatal, singularment davant la nova fase de privatització dels mitjans.

Cal instar als poders públics catalans perquè impulsin la creació efectiva d'un espai català de la comunicació, com a plataforma de defensa de la identitat comuna davant el procés de transformació de l'espai europeu.

2.5.HISTÒRIA DE LA LLENGUA

Els estudis d'història de la llengua han de fer-se amb una perspectiva nacional, és a dir, han de prestar atenció a l'evolució històrica i a l'estat actual de tota la comunitat catalano-parlant, sense meynstenir-ne cap àrea territorial o social.

Cal que l'estudi de la història lingüística s'incorpori als nivells educatius de l'ensenyament primari, secundari i superior.

2.6.LINGÜÍSTICA SOCIAL.

Les propostes més importants d'aquesta àrea han estat incorporades a les conjuntes i globals de totes les altres.

2.7.PLANTEJAMENTS I PROCESSOS DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA.

Proposam que les autoritats informin abastament sobre quina és la situació sociolingüística i els objectius dels plans de normalització, per tal de promoure la participació dels ciutadans i recollir les seves propostes.

Damanam mesures referents al trasllat, a la selecció i al perfeccionament del funcionari de les administracions públiques per tal de garantir el respecte dels drets lingüístics dels ciutadans i l'aplicació correcta de la legislació vigent.

Proposam que la Generalitat de Catalunya exigeixi, en patrocinar o donar suport a tota mena d'activitats portades per tercers (fires, simposis, etc.) una adequada presència del català, tan oral com escrit.+++

UNA OPINIÓ VALUOSA

DINS LA CRIDADISSA QUE A VEGADES ES SENT SOBRE LA NORMALITZACIÓ DEL CATALÀ A MALLORCA, SERÀ BÒ AVUI TREURE A ROTLO UN FRANGMENT D'ENTREVISTA DE "ES CASTELL" DE BUNYOLA, FETA A UN DELS FILÒLEGS QUE MÉS HA ESTUDIAT A MALLORCA. EL PARE MIQUEL COLOM HA DEDICAT MOLTES D'HORES A L'ESTUDI, TÉ MOLTS D'ARTICLES A REVISTES ESPECIALITZADES. FILOLOGICAMENT ÉS AUTODIDACTE, ENCARA QUE RECONEGUI QUE ELS CONTACTES AMB GENT COM FRANCESC DE B.MOLL,ALTRES MESTRES I LA LECTURA DE REVISTES FILOLÒGIQUES LI HAN SERVIT DE MESTRATGE.

.../...

¿QUIN TEMPS COL.LABORAREU AMB MOSSÈN ALCOVER I FRANCESC DE B.MOLL EN L'ELABORACIÓ DEL DICCIONARI CATALÀ-VALENCIÀ-BALEAR?

-No puc dir els anys perquè no me'n record, però la meua col.laboració no es dirigida exactament al Diccionari. Vaig col.laborar en un plec de mostra que es va fer abans que sortís els vertader "DICCIONARI". De tota manera col.laborava en el Fitxer: classificavem les fitxes que ens enviaven els distints col.laboradors, les corregiem... Dos o tres anys em vaig dedicar a fer això. En aquestes fitxes Mossèn Alcover posava "A", en Moll "M", i jo una "C" baix de cada article. Aleshores jo era un principiant. En Moll, encara que fos més jove que jo, ja feia excursions amb Alcover per tot Catalunya, estava més preparat que jo aleshores.

Davant una autoritat en la matèria com ell, no podem deixar de demanar-li què opinava de totes aquestes cartes que apareixen adesiara als diaris proclamant que el mallorquí no té res que veure amb el català.

-Això de defensar la nostra parla és una cosa molt justa però mal argumentada: és gent que no en sap. Estimar la nostra modalitat del català és una bona cosa. A l'hora d'escriure un llibre, no obstant, és lamentable que no hi hagi un llenguatge comú i s'hauria d'arribar a això. Pens que s'hauria d'haver fet una espècie d'acadèmia entre totes les zones on es parla el català: Catalunya, València, les Balears, la part francesa del català i l'Alguer. Resulta que el barceloní és el llenguatge que ha avançat més, però això no vol dir que sigui el més autèntic: la nostra morfologia (concretament la manera de fer el verb) és molt més rica que la barcelonina. El seu llenguatge no és el més pur.

L'obra filològica més important del Pare Colom és sens dubte el Glossari General Lul·lià, una estudi en cinc volums que resumeix totes les paraules usades per Ramon Llull en les seves obres catalanes. També té publicats diversos volums de poesies: (el darrer ha sortit fa poc, i en trobareu una ressenya a la plana dels llibres)(pag.).../... ●

LENNON, SEMPRE LENNON

Mentres es celebrava el 20 aniversari de la publicació del primer disc dels "Beatles" (Love me do) i es recordava amb anoyrança a John Lennon, dos anys després del seu inútil assassinat a mans d'un dement anomenat "Chapman", mos trobam amb un LP recopilatori del treball del desaparegut geni del quartet de Liverpool.

"The collection" és un excel·lent recordatori del treball de Lennon i reuneix cançons de totes les seves etapes en solitari després de la desaparició del célebre quartet que li donà la fama, des del mític "Give peace a chance" (gravat a una habitació d'un hotel de Toronto amb Yoko Ono, Eric Clapton i alguns altres célebres músics) fins al seu darrer gran hit "(Just like) Starting over" (aparegut poc abans de la seva tràgica mort).

L'excel·lent criteri selectiu que s'ha seguit a l'hora de elegir els temes que enquadren aquest LP, mos fa veure a Lennon en la seva justa dimensió, com aquest gran creador que era a l'hora de compondre melodies i com un pacifista nat -ho demostrà a lo llarg de la seva vida- en els moment d'escriure textos, com exemples tan clars com el ja mentat "Den una oportunidad ala paz" (autèntic himne pacifista) o "Feliz Navidad (la guerra ha concluido)".

La mitificació de Jonh Lennon com a músic, es comprèn facilment després d'escoltar cançons tan completes com "Power to the people", "Mind games" i sobretot "Imagine" (Imagínate toda la gente viviendo feliz), deia una de les seves estrofes, un autèntic clàssic del rock i de la música en general. Però la impronta personal del "rebel" de Liverpool no sols es posa de manifest en les seves pròpies cançons, sino que també queda patent en la seva facilitat per recrear cançons d'altres autors, com en l'standart rocker "Stand by me", única peça que ell no firma, de totes les que componen l'album.

"The colleccion" és un LP ideal per contactar amb el gran talent creatiu de Jonh Lennon, un deliciós passeig per lo més representatiu de la seva obra. És per això que tenim el fort convenciment de que tot aquell que no tenguí cap dels seus LPs, trobarà en aquest disc l'ideal per a recuperar la història d'un autèntic mite de la "pop-música".

XISCO

MÚSICA CLÀSSICA

SARSUELA ALS POBLES. (Nota del CIM).

El Cor del Teatre Principal de Palma, amb el recolzament del Consell Insular de Mallorca, durant els mesos d'agost i setembre, realitzà una gira de concerts de música lírica per deu pobles del interior de l'illa.

Les 70 veus del Cor del Teatre Principal dirigits per Silvia Corbacho i pel Mestre Rafel Nadal, han preparat un interessant repertori tipus antologia de la sarsuela, que inclou fragments de "Doña Francisquita", "La Parranda", "Molinos de viento", "Bohemios", "Marina", "Gigantes i Cabezudos"... i també algunes òperes com "Carmen", "La Traviata" y "Nabuco".

El Cor compta adams amb les veus solistes de Maria José Martorell, Isabel Rosselló, Gabriel Aguilera, Miquel Fons, Pedro Fuentes, i Silvia Corbacho. L'itinerari d'aquesta excel·lent creuada és el següent:

- ° 14 d'agost: Església Parroquial de Campos.
- ° 15 d'agost: Església Parroquial de Montuiri.
- ° 16 d'agost: Església Parroquial de Porreres.
- ° 17 d'agost: Església Parroquial de Cala Ratjada.
- ° 23 d'agost: Coves de Porto-Cristo.
- ° 31 d'agost: Església Parroquial de Santa Margalida.
- ° 6 de setembre: Església de Santa Maria la Major, Inca.
- ° 13 de setembre: Església Parroquial de Felanitx.
- ° 14 de setembre: Església Parroquial d'Artà.
- ° 17 de setembre: Teatre Principal de Palma.

* "ESPÈCIES PROTEGIDES" *

(de l'Ordre de la Conselleria d'Agricultura i Pesca del dia 30 de juny de 1986)

.../...

MITJA VEDA

El període de mitja veda començarà el 24 d'agost i durarà fins el quart diumenge de setembre. Durant aqueste període es podrà caçar la guàtlera, la tòrtora i el colom salvatge, així com el conill i el corb. Els dijous i els diumenges es podrà caçar amb armes de foc i cans d'armada; els dimarts i dissabtes sols amb cans podencs.

CAÇA MENOR

A excepció del conill, el període hàbil per a la caça menor en general i aus aquàtiques comença el quart diumenge de setembre i acaba el quart diumenge de gener.

PROTECCIÓ DE LA CAÇA EN GENERAL

Queda prohibit caçar amb armes d'aire comprimit o rifles de calibre 22. Queda prohibida la tenència i utilització per a la caça de reclams magnetofònics per atreure els animals; la lliga i els ceps o ballestes. L'ús de filats verticals fitxos (anomenats japonesos) requereix un permís especial que solament es concedeix per raons científiques per a l'anellatge de les aus. Queda prohibida la caça des d'embarcacions a motor.

Com a conseqüència de l'escàs o nul interès esportiu de les poblacions baleàriques de les espècies que s'esmenten, se'n consideren en veda les següents: sabel.lí; rasció; cama-roja i curlera. Així mateix, es prohibeix la caça de la llebra, excepte en els terrenys sotmesos a règim cinegètic especial on el SECONA n'autoritzi expressament la caça, havent comprovat previament que s'hi han produït danys greus als cultius. Aquestes poblacions resten subjectes a tots els efectes al que es disposa en el Reial Decret 3181/1980 i es consideren espècies protegides a l'àmbit balear.

Es prohibeix l'exercici de qualsevol classe de caça, excepte el conill, a l'illa Dragonera, l'illa Conillera i els illots pròxims, Es Vedrà, Es Vedranell, Tagomago, S'Empalmador, S'Espardell i els illots pròxims.

Es prohibeix l'exercici de qualsevol classe de caça als penyasegats de la

costa nord-est de l'illa de Mallorca, des del Port de Soller al Cap de Formentor, així com a l'albufera d'Es Grau i Es Prat a l'illa de Menorca.

ESPÈCIES PROTEGIDES

Les espècies estrictament protegides son les següents:

Mamífers: Eriçó, totes les espècies de rates pinyades, vell Marí. Aus: Cabussos, setmessos i soterins, virots i Baldrigueres, noneta o Paio, pelicà, corb Marí, soteler o boix, bitó, suís, orval, agrons, esplugabous o torets, cigonyes, bec planer, ibis negre, flamenc, cignes annera blanca, annera canyella, sel.la marbrenca, parda, moretó cabussó, peixetera de cap blanc, peixetera grossa, annera carablanca.

Totes les aus de pressa diurnes (àguiles, milanes, esparvers, arpelles, voltors, milloques, falcons i xorics).

Grues, rasclets, guatlleta maresa, sisó, garsa de mar, tirulil.los, fuell de collar, fuell gris, picaplatges, corriols, batallaire, cama-roja pintada, cama-verda menuda, cama verda, becassineta, Xivitona i Valona, cegalls de mosson, curlera de bec fi, curlera, cegalla reial, bec d'alena, avisador, escuraflassos, corredor, guàtlleret de mar, paràsits, gavina de cap negre, gavinó, gavina de bec prim, gavina polar, gacinet, gavina cendrosa, gavina roja, gavina de tres dits, fumarells, llambritges, pingdai, cadafet, pingdai de bec prim, cucui, cucui reial.

Enganapastors, falcies, arner, abellarol, gai blau, puput, picot vert, formiguer, terrolot de prat, cabots, titines, xèxeros, cap-xerigany, passador, cotoliu, xalanbrins, rossinyol, boscarers, boscalers, bosquetes, buscarers, ulls de bou, reietons, butxaqueta, menjamosques, vitrac, coes-blancues, coa-dreta, passeres, coa-roges, ropits, blaveta, tord flassader, ferrerics, teixidor, mellerenga de bigotis, pela-roques, rascinell, horotlà groc, hortolà coll-negre, hortolà de canayar, pinçans, verderol menut, trencapinyons, pinça borroner, durbec, gorrió foraster, gorrió d'ala blanca, estornell rosat, oriol, gralles.

(DE L'ORDRE DE LA CONSELLERIA D'AGRICULTURA I PESCA DEL DIA 30 DE JUNY DE 1986)

ESCRITORS DE LES ILLES BALEARS

Llorenç Moyà

- 1916 Neix a Binissalem el 6 de gener al casal de Ca'n Tous, fill de Llorenç Moyà i Matanza —madrileny, encara que d'origen binissalemer— i de Maria Magdalena Gilabert de la Portella i Ribes de Cabrera —binissalemera—. El seu pare era contraalmirall i ell serà el novè de deu germans. Poc després de néixer passa a residir a Ca'n Gilabert de Binissalem.
- 1920 Aprèn a llegir i escriure a l'Escola Pública de Binissalem.
- 1922 La família es trasllada a Àvila, perquè el germà major estudia a l'Acadèmia d'Intendència Militar d'aquesta ciutat. Les malalties greus no l'abandonen.
- 1923 Torna a Binissalem, on acabarà els primers estudis.
- 1926 S'instal·la al carrer de l'Almudaina, n.º 14, de Palma, per a fer el batxillerat, que comença al col·legi «Sant Agustí» i acabarà a l'acadèmia «Docència Balear». Estiu a Ca'n Gilabert.
- 1935 Es matricula, sense vocació, com a alumne lliure a la Facultat de Dret de Saragossa, perquè aleshores a la Universitat Autònoma de Barcelona dominava el catalanisme.
- 1936 La guerra li interromp els estudis. En ésser cridat a files, es declarat inútil per una lesió al cor. Escriu, a Binissalem, les primeres provatures literàries, en llengua castellana.
- 1940 Mor el seu pare.
- 1941 Coneix Maria Antònia Salvà, Miquel Ferra i Guillem Colom. La relació amb ells fa que s'adoni de la persecució que sofreix la cultura catalana i el mou a escriure en català.
- 1943 Obté la llicenciatura. Dona la primera lectura de poemes a la tertúlia literària de Ca'n Massot, alligat per Guillem Colom.
- 1944 Fixa la residència al carrer de Pere d'Alcàntara Penya, n.º 24, de Palma. Comença a treballar com a auxiliar al jutjat municipal.
- 1945 Viaja a Barcelona juntament amb Miquel Gayà; Miquel Dolç els presenta en els cehacles literaris.
- 1948 **La joglaressa**, poesia.
- 1949 S'edita **La joglaressa** sense l'autorització de venda. Escriu i publica **La bona terra**, poesia.
- 1951 **Debades t'obren solcs els navilis, Ulisses...**, poesia.
- 1952 **Ocells i peixos i Flos Sanctorum** —Flor natural del Centenari de Mn. Costa i Llobera i de Joan Alcover 1954—, poesia.
- 1953 **Via Crucis** —premi Mn. Alcover de Manacor 1960—, poesia. Publica a Barcelona **Ocells i peixos**.
- 1955 **La posada de la núvia** —premi Ciutat de Palma de poesia Joan Alcover 1955—.
- 1956 Publica **Flos Sanctorum** i **La posada de la núvia**. L'Ajuntament de Binissalem li dedica un carrer.
- 1957 **Panegírics blancs** —premi Casal de Catalunya de París en els Jocs Florals de la llengua catalana celebrats aquest any a Mèxic—. **A Robines també plou**, narracions. Publica **Debades t'obren solcs els navilis, Ulisses...**
- 1958 **Ulisses**, teatre. Publica **A Robines també plou**.
- 1960 **El retorn d'Ulisses**, teatre.
- 1961 **Palinur**, poesia. **Anteu**, poesia. **Fàlaris** —premi de teatre Ignasi Iglesias en els Jocs Florals de la llengua catalana celebrats aquest any a l'Alguer—. **Orfeu**, teatre. **El fogó dels jueus** —premi Ciutat de Palma de teatre Bartomeu Ferrà 1962—.
- 1962 **Polifem**, poesia. **Hispania Citerior**, poesia. Publica **Fàlaris** i **Orfeu**. Anima la publicació de «Binissalem», periòdic mensual.
- 1963 Publica, refet, **El fogó dels jueus**. **Electra**, teatre. ➔

- 1964 **Fedra** —premi de teatre Mallorca 1967—.
- 1965 **Medea**, teatre. Corregeix l'Entremès d'En Llorenç malcasadís i **Na Sussaina d'es fill**, anònim mallorquí del segle XVIII. Composa l'Adoració dels tres reis d'Orient, partint d'un text anònim del segle XVIII conservat per tradició oral.
- 1966 Publica l'Adoració dels tres reis d'Orient.
- 1967 **Un berret per a cada home**, epigrames. Publica l'Entremès d'En Llorenç malcasadís.
- 1968 Estrena a Palma **Ulisses**.
- 1969 Publica **Una tragèdia i una farsa (Fedra i Ulisses)**.
- 1970 **Fausa i antifaules** —premi Miquel Sociés de Campanet 1971—, poesia.
- 1971 Viatja a Egipte, Grècia i Itàlia. Publica les **Memòries literàries** en la revista «Lluc», escrites entre els anys 1944 i 1956.
- 1972 **Joanot Colom**, teatre. Viatja a Londres i París.
- 1973 **Illa** —premi Rosa d'Or en el certamen poètic de Castelltíx 1973—.
- 1974 **Presidi major i Alexis, basileu**, poesia. Mor la seva mare. Una recaiguda l'obliga a jeure prop d'un any.
- 1975 **I tanmateix, pel·laseo...**, poesia. Es jubila per incapacitat física.
- 1976 Passa a viure al carrer de la Concepció, n.º 11, de Palma.
- 1977 Inicia la publicació de glosses al diari «Última Hora» amb el pseudònim «Un xafarder». La **besta pública**, teatre. Viatja a Barcelona per a participar en la rebuda del poble català al president Tarradellas. Representació d'una adaptació d'El fogó dels jueus a Palma. Publica **Presidi major** (que conté, també, **Illa i Alexis, basileu**).
- 1978 **La Ciutat a l'oure** —**barri de Ciutat**—, epigrames. Estrena a Palma de **Fèleris** i **La besta pública**. Publica **I tanmateix, pel·laseo...**
- 1979 Nova versió de l'Entremès d'En Llorenç malcasadís. La **fira de les banyes**, teatre. La **importància de tenir un sucrell**, teatre. Estrena **La fira de les banyes** a Palma.
- 1980 Adaptació i estrena a Palma d'El drac, d'Eugeni Schwartz. **El ball de les baldutes**, teatre, i **Golga de golga**, poesia. Publica **La fira de les banyes**.
- 1981 **Orcions per necessari**, poesia. La **robèl·lió dels mascles**, teatre. Publica **Pollum** a Manacor. Estrena **El ball de les baldutes** al Festival de teatre de Sitges. Mor la tarda del dissabte 31 d'Octubre, víctima d'un infart. L'Ajuntament de Binissalem l'anomena Fill il·lustre i predilecte de la vila. Publicació pòstuma d'**Hispània Citerior**, obra censurada durant el franquisme.
- 1982 Estrena a Palma de **La importància de tenir un sucrell**.

ANTONI NADAL (Palma, 1985)

DEPARTAMENT DE LLENGUA CATALANA
FACULTAT DE FILOSOFIA I LLETRES
UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

GOVERN BALEAR
CONSELLERIA D'EDUCACIÓ I CULTURA
CAMPANYA PER LA NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA A LES ILLES BALEARS

CORRECCIÓ DE BARBARISMES

referents a:
EL CARRER

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

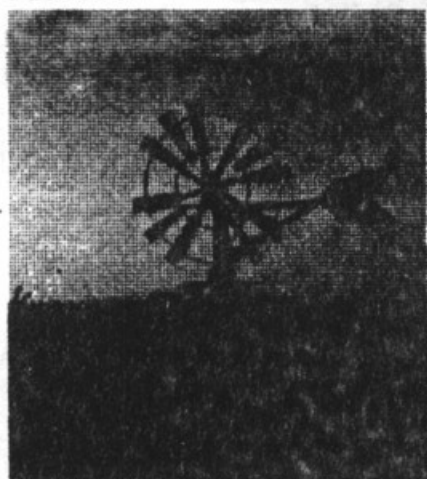
Barbarisme Forma correcta

ACERA	voravia, vorera
ALCANTARILLA	claveguera
ALUMBRAT	enllumenat
BARRIO	barri
BASSURA	fems, brossa
BATXE	clot, sotrac
CAMION	camió
PARAFANGOS	parafang
RASCACIELOS	gratacel
SEMAFORO	semàfor
TRAFIC	trànsit
XOQUE	xoc, topada

UN CONSELL AL TEU SERVEI.

Cada any el Consell Insular de Mallorca du a terme nous projectes per garantir millors serveis públics a totes les persones que viuen a la nostra illa. A la vegada manté i incrementa els que ja hi ha. I tot això ho fa a través de les seves àrees d'actuació.

ÀREA ECONÒMICA

☐ Promoció del turisme. ☐ Protecció de l'entorn amb campanyes de neteja de platges i el nostre lloc. ☐ Impuls de la nostra indústria i comerç. ☐ Accions de millora de la ramaderia i l'agricultura.

ACCIÓ SOCIAL I SANITAT

☐ Hospital General. ☐ Hospital Psiquiàtric. ☐ Llar de l'Infància. ☐ Llar de la Joventud. ☐ Llar dels Ancians. ☐ Patronat Verge de la Salut. ☐ Hospital de Nit.

☐ Centre de Prevenció de l'Abús de Drogues. ☐ Grup d'Educació Sanitària a les Escoles. ☐ Elaboració del Mapa de Serveis Socials de Mallorca.

ÀREA DE CULTURA I ESPORT

☐ Ordenació d'arxius propis i d'altres organismes. ☐ Difusió cultural per mitjà del Teatre Principal i la Biblioteca Artesana. ☐ Impuls del coneixement i l'ús de la nostra llengua. ☐ Difusió del nostre folklore. ☐ Elaboració del Pla d'Instal·lacions Esportives en els municipis. ☐ Foment de l'iniciació i pràctica de tot tipus d'esport.

ÀREA DE COOPERACIÓ I ORDENACIÓ DEL TERRITORI

☐ Elaboració del Pla d'Obres i Serveis per dotar els pobles de l'infraestructura bàsica. ☐ Manteniment de la xarxa viària pròpia (39% de les carreteres mallorquines). ☐ Servei de Prevenció i Extinció d'incendis i Salvament.

El Consell Insular de Mallorca treballa intensament des de aquestes quatre àrees perquè a la nostra illa es pugui viure cada dia millor, amb totes les comoditats, salut, i un constant enriquiment cultural. L'avanç en aquest sentit ha estat continu durant els vuit anys de funcionament del Consell, i els fruits obtinguts, molt nombrosos. Per això, avui ens sentim satisfets de la feina feta, i a la vegada, plens d'il·lusió per incrementar-la cada any.

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

SANTA EUGÈNIA

REVISTA LOCAL PER A LA DIVULGACIÓ I LA CULTURA

SANTA EUGÈNIA

REVISTA LOCAL PER A LA CIVILIZACIÓ I LA CULTURA

RECORDS DE LA FIRA DE SANTA EUGENIA

Si vos agraden ses gloses
i me voleu escoltar
-ara que jo ja no fris-
vos contaré quatre coses
de lo que a sa fira passà
aquest any del vuitanta sis.

Fou fira de remallers
molts de plats i graixoneres;
en Xesc "Buc" amb ses someres
i un parell de trinxaters.

Hi havia quatre ferrers
que venien esmolles i esgrelles,
un grapat d'avellaneres
amb juguetes i "dulcés"
també hi havia esparters
venent capells i cistelles.

Hi va haver exposició
de quadres i aquareles,
bons vestits per ses famelles,
que era un gust es veurer-ho.

Cotxes sí que n'hi hagué!
de vells i de nous, per triar;
polls en vaig sentir piular,
àcneres i indiots també
i després per quedar bé
uns motorets de serrar.

Des poble, tots es pastors
ovelles varen mostrar;
xeremies varen sonar
quan arribaren aquelles senyors.
va fer una bona diada,
tothom se va divertir;
en es futbol, goleiada,
guanyant s'equipo d'aquí.

En es concert de s'horabaixa
molta de gent també hi va anar,
tothom de fred se gelà
perquè calor no'n feu massa;
i això va ser sa firassa,
que va fer es poble taujà.

Jo de nom em dic Tià,
vaig nàixer en es "Cap des Moll",
de llinatge me dic Coll
i Roca per acabar;
ningú m'ha ensenyat a glosar
n'he hagut d'aprendre tot sol;
si és menester em podeu cridar
que en lo que pugui ajudar
serviré a qualsevol.

Tià "Mel"

BATEG DEL COR

La Lluna
banya la nit,
resplandor
d'un sol apagat,
dona a la realitat
tendresa i dolçor,
descans sobre ton pit.

Es renéixer a la vida,
alleugerar les càrregues,
pensar amb utopies.

Sentir el bateg
suau del teu cor,
que empeny
l'existència,
el desitj i
l'angúnia
de trobar-te
un dia.

Juguen els raigs platetjats,
regalimen per ta pell,
no deixant-los ni un instant
escapar-se els meus ulls,
per gravar en força
en el meu record,
la imatge, ta morena figura.

Bernat fill de rei

XXIX HOMENATGE A LA VELLESA.

Celebram la nostra festa
la més guapa que fa el poble taujà
que en gran goig i alegria
als nostros vells vol honrar.

Jo me pensava que enguany,
ja no podria glosar,
i que en aquesta nostra festa
ja no hi podria figurar.

Perquè hi ha un adagi qui diu:
"Caldera vella, bony o forat",
i durant aquest any
he tengut "bony" i "forat".

Però gràcies al bon Déu
porem tornar navegar
i sebre que la mort i la vida,
en les mans de Déu està.

Després d'aquest breu preambul,
al bassó me'n vull anar
saludant les autoritats,
i a tots els qui han volgut ajudar.

Per fer aquesta festa tan guapa,
d'honrar els nostros vellets,
gojosos i ben alegres,
per fer aquesta festa tan guapa,
gojosos i mudadets.

Molts d'aquests joves que m'escolten,
que jo vaig tenir de nins petits,
sempre les vaig trobar guapos,
alegres i molt desxondits.

Ara ja vos deix plantosos,
homos del dia de demà,
qualque dia algú de voltros,
el poble haurà de governar.

I an els meus amics vellets,
també vull dir qualque cosa;
l'any passat ja ho vaig repetir,
però no mos farà gens de nosa:

Hem d'estar sempre contents,
ja mai mos hem d'enfadar,
que son receptes molt bones,
per nostra vida allargar.

!Visca el poble de Santa Eugènia!
!visquen les autoritats!
visca els vellets de Santa Eugènia!
avui pel poble tan horats.

Tot lo meu ja vé acabat,
ja no tenc res més que dir,
si voleu fer manballetes,
ja els hi poreu afegir.

Sor Miquela Burguera,
Santa Eugènia, 4 d'agost de 1986.

Comunitat Autònoma
de les
Illes Balears
Conselleria de Cultura

Temes de cultura popular

SA FESTA MAJOR (ES BALL)

Associació Premsa Forana
de Mallorca
C/ Princesa, 24. SANT JOAN

Quan parlem de festa sempre ens referim a qualque cosa especial dins l'any, dins les feines normal del camp o de la ciutat.

A Calvià dues de les tasques més importants, econòmicament parlant dels nostres camps han estat i encara són les del blat i les de les ametles.

Per Juny acabaven les feines del blat amb la batuda. I pel juliol començaven a batre, a collir i a pellucar les ametles.

Entre les dues fortes tasques hi havia un descans de 2 setmanes a 1 mes de durada.

A part de les devocions religioses a cada sant particular de cada poble s'ha de tenir en compte, sobre tot, les necessitats econòmiques de cada comunitat. Per això no és d'estranyar que les festes patronals o festes majors de molts de pobles de Mallorca se localitzin entre Sant Joan i Sant Jaume (Sant Pere, Sant Cristòfol, el Carme) perquè els dies intermitjos són de relativa calma entre les dues tasques agràries abans anomenades. Aquest és el cas de Calvià.

En aquest article només faré referència a una sola part de la festa: el Ball.

La diversió màxima de la Festa Major ho constituïa Es Ball del dia de Sant Jaume.

Els organitzadors de les festes eren els 4 obrers, dirigits per l'Obrer Major, que donava les ordres per a començar la festa.

La gent, ben encurujada, anava acudint a Sa Plaça, després d'haver sopat i anaven ocupant les cadires que enrevoltaven el cadafal, per a gaudir de la vetlada còmodament asseguts. Les cadires les duïen ca-

dascú la seva. Els homes joves restaven drets, fora del cercle o asseguts vora les seves enamorades. Els homes vells donaven una volta per la plaça, i se'n anaven a beure un gelat. I el cadafal... enrevoltat de garlandes de murta.

Les joves públes restaven a les seves cases en espera d'esser les elegides per encetar el ball.

Llavors començava s'Encantament dels balls. L'encarregat d'encantar era el Saig. S'encantava la primera dansa. Era un honor per l'al.lota afavorida el ballar Sa Primera, així mateix com el ballar Sa darrera. Per tant els pares i els enamorats pujaven fort per aconseguir tenir l'honor de que la seva protegida fos la sortada.

Una vegada acabat l'encantament s'Obrer Major donava una canya verda, com senyal del dret adquirit, al que havia pujat més fort i donava les ordres perquè la colla de xeremiers anés a ca l'al.lota sortada a cercar-la. I sortien Ses Xeremies seguides de tot l'estol de joves. Quan arribaven a la casa cridaven a l'al.lota que tardava una mica en sortir de ca seva com volent demostrar que no esperava l'honor. I fins llavors havia estat impacientment darrer la finestra, desitjant-ho com res en el món.

Així l'al.lota amb tota la treçada sortien cap a la plaça i anaven fent sarrau pel carrer.

Quan arribaven a plaça el pare o l'enamorat ja havien contractat els servicis d'un bon ballador perquè encetés el ball amb l'elegida i la fes quedar bé. L'endemà tothom del poble en xerraria d'ella i per tant l'hi

havia de sortir de lo millor. S'Obrer Major (o el Saig) donava l'ordre de començar als músics i començaven...

Després de Sa primera venia Sa segona que era dedicada a la filla de qualque autoritat, normalment el batle.

I després Sa Tercera, que també era encantada però no arribaven tan amunt com a Sa primera i a Sa darrera. També l'al.lota era menada a plaça amb xeremies i acompanyada de tots els joves fadrins.

Tot seguit començava el ball per a tothom. Cada ball era igualment encantat però no es pujava molt. El podien ballar fins a 3 parelles, que eren les que cabien damunt el cadafal, així es posaven d'acord 2 o tres joves i pujaven fins guanyar el ball per a ella i les seves al.lotes. Els doblers que havien acordat eren donants al Saig. I la música sonava. Ara un bolero, ara una jota, ara una mateixa, ara un coqueo...

Per a descansar s'Obrer Major donava permís als músics per a poder refrescar-se, i ho feien beguent aiguardent o aigua fresca. I tot d'una el ball...

Fins que apuntava l'aurora i s'Obrer Major decidia que arribava el moment d'encantar Sa Darrera.

La gent tornava posar gran atenció en l'encantament i tornava passar lo mateix que amb Sa Primera. I per molt tard que fos l'al.lota sortada esperava amb impaciència darrera la finestra, encara que sempre fes un poc de comèdia de que dormia. Els ulls ben espolsats tenia! I amb aquesta Darrera dansa acabava el ball. Les xeremies o la música acompanyaven a l'al.lota a ca-seva com a darrer honor de la ballada.

Josep Rublo.

"ESCUTS I LLINATGES"

SASTRE.-FAMÍLIA ORIGINÀRIA DE MARSELLA, D'ON ERA NATURAL BERENGARI SASTRE, QUE A 1229 VA ACOMPANYAR A D.JAUME I D'ARAGÓ A LA CONQUISTA DE L'ILLA, I QUEDÀ HEREDAT EN EL REPARTIMENT GENERAL DE LES TERRES AMB EL (RAAL ABENFARDA) DE DEU JOVADES, EN EL TERME DE PETRA.

SIMÓ I BERNAT SASTRE.- A 1285 VAREN JURAR OBEDIÈNCIA I VASSALLATGE AL REI D. ALONS III D'ARAGÓ EN REPRESENTACIÓ DE LA VILA D'INCA.

D.PERE SASTRE DE LA GENETA: VA SERVIR AL REI D.FELIP III EN MOLTES DE LES SEVES GUERRES.

D.MIQUEL SASTRE.- PREVERE I DOCTOR EN TEOLOGIA.

D.PERE FRANCESC SASTRE.- PREVERE I DOCTOR EN TEOLOGIA, I RECTOR DE LA ESGLÉSIA PARROQUIAL DE CAMPOS.

SON ARMES D'AQUESTA FAMÍLIA UNES ESTISORES D'OR, SOSTENGUDES PER DOS LLEONS DEL MATEIX METALL, EN CAMP BLAU.

SERRA.- DE LA IL.LUSTRE I DE L'ANTIGA NOBLESA D'AQUESTA FAMÍLIA EN PARLEN MINUCIOSAMENT ELS CRONISTES CATALANS. MOSSÈN FEBRER VA INTRODUIR AQUESTA FAMÍLIA A VALÈNCIA A L'ÈPOCA DE LA CONQUISTA. VA VENIR A MALLORCA I VA MERÉIXER LA CONFIANÇA DEL REI JAUME I, DONÇ AQUEST MONARCA LI DESIGNÀ EL CÀRREG DE DIVIDIR EN QUARTERADES ELS CAMPS DE REGADIU.

DALMAU SERRA: CAPITÀ DE MOLT DE NOM I EXTRAORDINARI VALOR, EN 1308 VA DEFENSAR L'ILLA DE MALLORCA.

D.BERNADÍ SERRA: VA ESSER CAPITÀ DE GRAN NOM I VA SERVIR HEROICAMENT EN ELS GUERRES DE FLANDES.

MOLTES DE FAMÍLIES "SERRA" HI VA HAVER A MALLORCA: FAMÍLIA "SERRA DE MARINA", CASA O FAMÍLIA "SERRA PARERA", FAMÍLIA "SERRA CABRER"...

SON ARMES D'AQUESTA FAMÍLIA UNA SERRA DE FUSTUR, DEL SEU COLOR NATURAL, EN CAMP VERMELL.

DESCONCERT ADMINISTRATIU

s.XIX

No hi ha cap dubte de que el segle XIX és el més conflictiu de tota la història d'Espanya, els continus canvis de direcció del Govern central, els cops d'estat, les guerres i, fins i tot, un intent de revolució, configuren tot un caramull d'aconteixements que a vegades tenen poc que veure un amb l'altre i, a vegades, es mesclen de tal manera que es fa difícil destriar.

Si intentam fer una abstracció i tornar cent anys enrera, ens podem donar compte de que el poble en general no podia arribar a saber massa bé el que passava. Però si aprofundim un poc més, nos n'adonarem de que tampoc els dirigents locals, i fins i tot els governants provincials, estaven de tot al corrent de la situació. D'aquesta manera és fàcil comprendre que el descontrol devia esser gairebé total i poc tenia que veure el que passava a Madrid amb el que feien o manaven fer els governs provincials, i el que és més perillós: el poc control que els governs provincials tenien sobre alguns dels seus funcionaris.

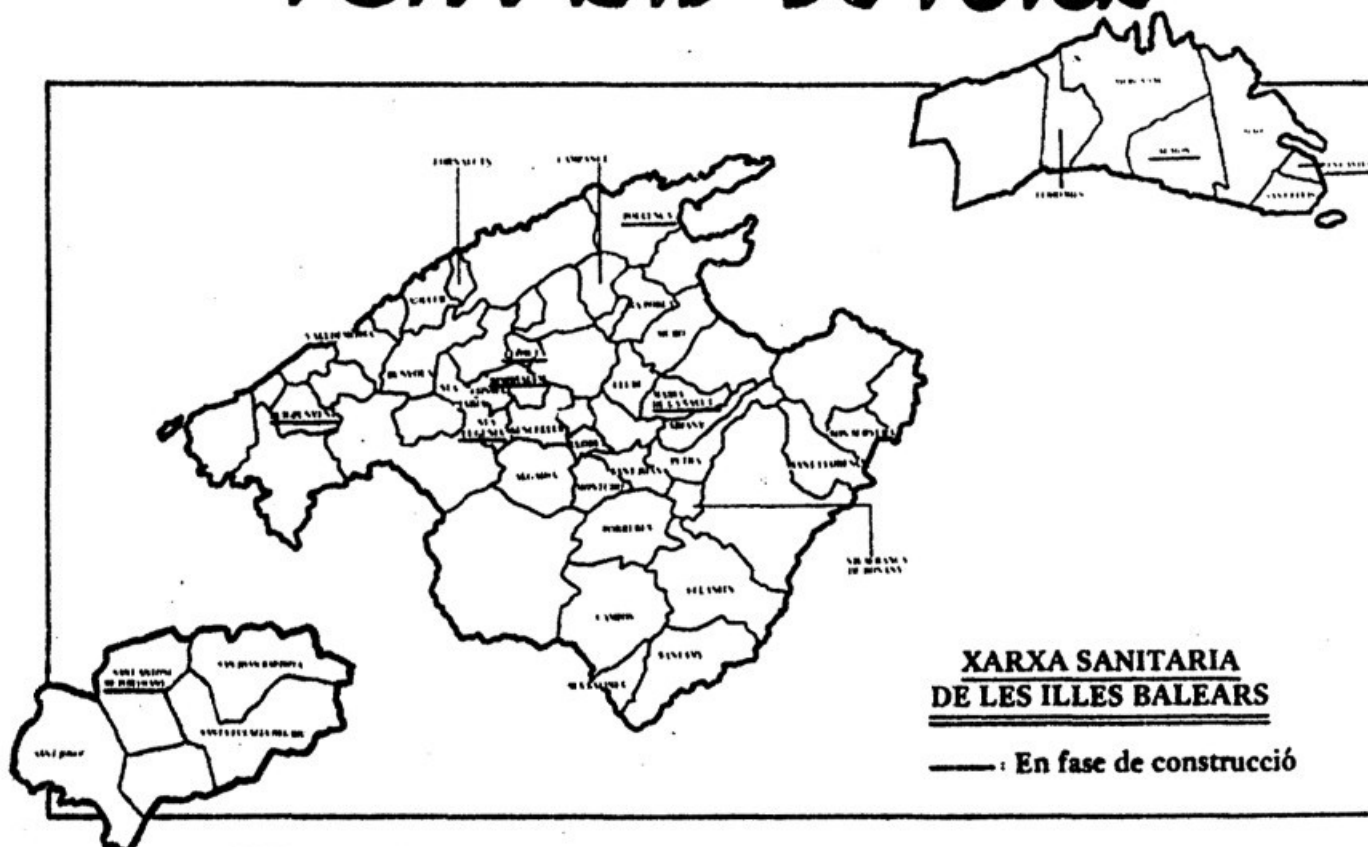
D'aquest poc control n'és bona prova el que va passar a Santa Eugènia amb una part de les recaudacions de contribucions dels anys 1.853 i 1.854, com podem veure a l'escrit que es va enviar al governador i que està reproduït a l'acta de la sessió ordinària del dia 28 d'abril de 1.861; diu així:

"...Dn. Sebastián Roca, depositario que fue de esta Magnífica Corporación, con el debido respeto expone: que para cubrir los gastos de interés común del mismo en los años 1.853 y 1.854 se impuso, con la debida autorización, un recargo sobre el cuarto concepto de la contribución territorial de 714 reales 6 maravedies por 1.853 y 731 reales 30 maravedies por 1.854, cuyo total de 1.446 reales 6 céntimos se recaudó directamente. La Administración de Hacienda pública tuvo noticias de ello, y como sólo al recaudador general de contribuciones correspondía la expresada recaudación, dispuso que dicho funcionario reintegrara el exponente de la mencionada suma. Así lo verificó en 1.856, según lo declara el recibo que acompaña, pero como el citado recaudador general no hizo entrega en la Tesorería del referido recargo, no tuvo efecto tampoco el ingreso en la Depositaria de este Ayuntamiento..."

D'aquesta manera es varen perdre uns importants ingressos per a l'economia municipal, i de poc varen servir les reclamacions i queixes que es feren davant l'hisenda pública i fins i tot davant el governador; amb l'excusa de que aquests doblers no estaven pressupostats, no es varen poder recuperar mai, això malgrat en principi s'hagués fet amb l'aprovació de l'administració provincial d'hisenda.

"SANITAT BALEAR PER A TOT HOM"

FONAMENTS DE FUTUR

LA CONSELLERIA DE SANITAT I SEGURETAT SOCIAL DEL GOVERN BALEAR TE, COM A UN DELS OBJECTIUS FONAMENTALS DOTAR A TOTES LES LOCALITATS DE LES ILLES BALEARS, D'UN CENTRE SANITARI ADEQUAT A LES NECESSITATS DE CADA POBLE.

AQUESTA POLITICA DE DOTACIO DE CENTRES SANITARIS HA FET POSSIBLE QUE ACTUALMENT FUNCIONIN AMB UN RENDIMENT OPTIM 34 CENTRES, REPARTITS EN TOTES LES ILLES I QUE N'HI HAGI 14 A PUNT D'INCORPORAR-SE A LA XARXA SANITARIA. AIXO IMPLICA UNA CÒBERTURA SANITARIA DEL 60 %. EVIDENTMENT, EN-CARA QUEDA CAMI PER RECÓRRER. NO OBSTANT, A HORES D'ARA HI HA 6 PROJECTES EN FASE DE REDACCIÓ I S'ESTAN ESTUDIANT LES PROXIMES INVERSIONS QUE AFECTARAN UN TOTAL DE 10 POBLES.

PERÒ, S'HA DE DIR QUE LES OBRES I L'EQUIPAMENT D'AQUESTS CENTRES SANITARIS NO HAURIA ESTAT POSSIBLE SENSE LA COL-LABORACIO DE TOTS I CADA UN DELS AJUNTAMENTS QUE S'ACOLLIREN AL PLA D'INVERSIONS DEL GOVERN BALEAR.

GOVERN BALEAR

Conselleria de Sanitat i Seguretat Social

SANTA EUGÈNIA

REVISTA LOCAL PER A LA DIVULGACIÓ I LA CULTURA

COLLITA DE SETEMBRE

Després d'una temporada d'expectatives i d'un cert "impasse" la cinematografia espanyola es troba enguany en un moment prou enriquidor. Aquest canvi ve donat per una sèrie de circumstàncies -no totes internes- que condicionen tot el món de la producció i incideixen negativament damunt la qualitat. Entre d'altres la que és més crítica és la falsa política d'expectatives generada per la TV. nacional i algunes de les televisions autonòmiques, que donen i lleven subvencions sense atènyer-se a cap tipus de criteris.

Una de les pel·lícules que s'ha vist afectada per aquesta mala política és "VEINTISIETE HORAS", dirigida per Montxo Armendáriz i produïda per Elías Querejeta. Es tracta d'un treball sociològic de seguiment de la vida quotidiana de la juvenut a la ciutat basca de San Sebastián -on s'ha rodat íntegrament la pel·lícula- però sense treure cap tipus de conclusió, sinó més bé amb un guió obert, cosa que sempre resulta arriscada però sol ésser més enriquidora.

Pel·lícula esperada és la segona que ha dirigit, i també protagonitza, José Sacristán, "CARA DE ACELGA". Amb l'estil de comè-

dia dolceta i sarcàstica característica de l'autor, conta la història d'un home de mitja edat que no sap massa bé on va ni de què va però es sap apuntar al que li convé.

"EL AÑO DE LAS LUCES" és també una de les esperades; en aquest cas no es sap molt bé si és perquè és el darrer treball de Fernando Trueba o perquè és la seva primera pel·lícula realista i, a més, ambientada a un moment històric concret, que és el de la posguerra.

De totes maneres no podem dir que sigui la típica pel·lícula de posguerra amb misèria per una banda i prepotència per l'altra; en aquest cas ambdues coses estan molt entremesclades i els més prepotents són els que per ventura es troben en les situacions més desesperades.

La dificultat més grossa de la pel·lícula ha estat el rodatge amb infants ja que es reconstrueix l'ambient d'un centre de prevenció infantil de tuberculosi. Tècnicament les imatges, tant d'interiors com d'exterior, mostren una considerable homogeneïtat formal i de llum.

P.M.

"CRÒNICA DEPORTIVA D'ESTIU"

Segats els darrers blats i a l'obra de recol·lectar els fruits que queden de l'anyada, l'activitat esportiva suposa una considerable atenció al nostre poble; uns com a practicants, altres com a espectadors o aficionats. Tres aconteixements han aconseguit els moments d'oci: el tennis, el futbol i el ciclisme.

TENNIS

La darrera quinzena de juliol, com ha succeït en els tres anys precedents, es celebrà el IV Torneig de Tennis, que vertaderament no va tenir l'emoció d'altres edicions, sobre tot a les fases inicials. Els 23 inscrits s'anaven enfrontant amb el sistema d'eliminadoris. Les partides més espectaculars foren lògicament les qui decidien els quatre primers llocs. Miquel Pou i Jaume Canyelles arribaren a la partida del tercer i quart lloc, que fou guanyada pel primer.

La gran final tenia els mateixos protagonistes de sempre: els germans Pep i Tomeu Amengual, deixant constància que avui per avui no tenen rival. L'emoció de la partida estava en veure si la tècnica i serenitat d'en Tomeu s'imposaria al joc del seu germà, com succeïa als anteriors encontres. Però en aquesta ocasió no va ésser així; l'ambició i la voluntat d'en Pep permetia apuntar-se la final després de tres sets - (6 - 3; 4 - 6; 6 - 4).

FUTBOL SALA

Per segon any es va dur a terme el Torneig Taujà de Futbol-Sala, que organitzava el CDF Sta. Eugènia i patrocinava Automòbils Coll Peugeot/Talbot.

Havent-se inscrits sis equips, es formaren dos grups per sorteig, que s'enfrentaren en forma de lliguilla. A la segona fase hi arribaren els dos primers de

cada grup, que jugaren la semifinal i la Gran Final del dia 1 d'agost. Els equips d'aquest partit eren:

"Es Cosins": Joan Mayol; Vicens, Toni, Mateu, Joan, Rafel i Vicens Canyelles i Pep Carbonell.

"Putxet": P.A. Guerrero, Toni Sanchez; Jaume Canyelles; Jaume, Salvador, Pedro i Mateu Crespí i Jaume Crespí Riutort.

El resultat final fou a favor de "Putxet", que guanyà per 11 a 6, obtenint així el trofeu donat per l'Ajuntament.

Segon classificat.- "Es Cosins", trofeu de Bar Ca'n Topa.

Tercer Classificat.- "Bar Ca'n Prim", trofeu de Sa Nostra.

Quart classificat.- "Xunguitos", trofeu de Pub S'Estació.

Quint classificat.- "Topas", trofeu de Automòbils Coll.

Sisè classificat.- "Bruts", trofeu de Maice.

El premi com a màxim goletzador ho va obtenir Mateu Crespí. Tres dels organitzadors, Pep, Tolo i Joan, donaren el trofeu.

Toni Vidal donava el premi a Ramon Crespí, el porter que menys gols li havien fet.

Joan Canyelles obtenia el guardó a la regularitat, elegit pels assistents als partits. Trofeu donat per Mateu Garcia.

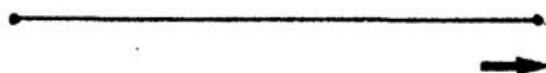
L'equip "es Cosins" merescueren el trofeu a la deportivitat que feia "Bar ca'n Topa".

Per la seva col·laboració especial desinteressada es va obsequiar a Jordi Sàngenis.

Com a final del acte protocolari, el C.D.F. Santa Eugènia lliurava clauers a cada jugador dels participants al torneig i també als col·laboradors.

En definitiva, un èxit en tots els sentits, que suposà animarà als organitzadors per que l'any que ve no manqui aquest Torneig que tothom vol que perduri.

=====

CICLISME

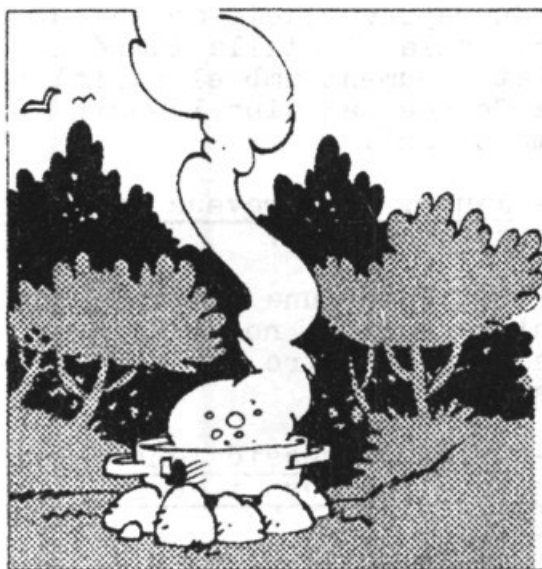
Organitzat pel Grup d'amics - taujans aficionats al món de la bicicleta i patrocinat pel Consell Insular de Mallorca, va tenir lloc el passat 31 d'agost el Tercer - Gran Premi Santa Eugènia.

La marathón cicliste començava el matí, en que es disputaven les proves d'alevins i infantils, guanyades per Alzamora i Recio respectivament. També va tocar el torn als locals, que demostraren no estar a l'altura dels de fora. El triomfador fou Joan F. Rascuñana.

La carrera més important succeïa l'horabaixa on es varen poder veure quasi les millors figures del ciclisme balear. 32 corredors, entre aficionats i juvenils, prenen part als dos sectors de la prova. El primer constava de 74 quilòmetres equivalents a donar dues voltes a la següent ruta: Santa Eugènia - Sineu - Costitx - Sencelles - Biniali - Sa Punta - Santa Eugènia. Pep Joan fou el primer en arribar a la meta; després la travessaren J. Sans, Lisaso, Caldentey i altres escapats del grup.

Aproximadament a les set, davant una gran expectació, començava el segon sector, que consistia en donar vint voltes (34 quilòmetres) al circuit de costum. A la mitat de la carrera ja s'havien escapat dos corredors, Guiem Ramis (triunfador de l'edició de l'any passat) i Isaac Lisaso, que correrien junts el reste. Al final, l'sprint es decidia a favor del Derbi/Brasilia (Lisaso), campió absolut. Els Ramis, Pep Joan, Caldentey i el juvenil Aynat ocupaven les següents posicions.

Apart de l'èxit dins el camp propiament esportiu que suposà aquesta diada cicliste, no es pot deixar de passar l'ocasió de re-saltar la bona organització, fruit de l'interés dels que integren aquest grup de concitadans i també dels molts col·laboradors que participaren en la III Edició, un Premi que ja pareix entrar dins les millors proves del ciclisme balear.

Al bosc, mirau prim amb el foc

Un pi d'un pam de soca ha hagut de menester vint anys per créixer. Tots voldríem que Mallorca fos plena d'arbres, però els pins que són els que més hi abunden són, justament, els més bons de cremar. Si sou dins un bosc, de pins o d'alzines, no encengueu mai foc, encara que vos penseu que el podreu controlar. Anau alerta amb el mistos i amb tot allò que pot provocar un incendi forestal. Pensau que el vent juga a favor del foc i canvia ràpidament i, recordau que un arbre que ha hagut de menester vint anys per créixer, per un segon d'inconsciència pot desaparèixer.

Amb el foc, hem de mirar prim.

Evitem els incendis forestals

CONSELL INSULAR
DE MALLORCA
SERPREISAL

Mallorca
cada dia més

SANTA EUGÈNIA

REVISTA LOCAL PER A LA DIVULGACIÓ I LA CULTURA

FUTBOL

Està començant una nova campanya futbolística en la que el Sta. Eugènia estrena una altra categoria: la Segona Regional. Un més i mig de pre-temporada haurà servit per afrontar-la amb il·lusió i serietat com la directiva, entrenador i jugadors desijen, així com també l'aficionat. Lloret, Algaida, Marratxí i el Zarza han estat els "sparrings" per que en Parera posàs a punt l'equip. Els resultats no interessien.

El dissabte dia 6 del present es va fer la presentació oficial. Després (?) del partit contre el Zarza, el President del Club va fer pública la relació dels jugadors de l'actual plantilla, desijant sort per a tots i que s'arribàs el mes alt possible.

Juntament amb els de la temporada anterior, que els aficionats coneixen sobradament, hem d'anomenar les noves adquisicions. Per una part, estan els juvenils Jaume Riutort i Toni Canyelles; i per altre, els procedents d'altres Clubs Jaume Deià Ojeda, Tomeu Arrom Torres i Toni Guàrdia Mulet. Precisament amb aquests tres (amb els altres ho ferem mes andavant) hem mantingut una petita conversa.

Jaume Deià Ojeda; 20 anys, nascut a Palma i resident a Consell. Ha jugat d'alevin, infantil i juvenil amb el Consell; ha estat a prova amb el Mallorca juvenil nacional; 1 temporada amb l'Alaró de 3ª. Divisió; i 3 amb el Consell amateur. La seva demarcació és la delantera, però també ha jugat al centre del camp. Fa una mitja de quinze gols per temporada. Diu que ha vingut al Sta. Eugènia per canviar d'aires, perquè la gent és agradable i perquè hi ha bon ambient. La seva aspiració és pujar l'equip el mes alt possible.

Tomeu Arrom Torres; 20 anys, nascut a Algaida i resident a Sta. Eugènia. Joga a futbol des d'alevin. En qualitat d'amateur, ha jugat a 2ª. Regional amb el Sta. Maria.

li feia il·lusió jugar aquí per conèixer la gent del poble, perquè veu que hi ha companyerisme i sobre tot perquè és el seu hobby. La seva aspiració és jugar de titular i fer el millor per l'equip, que considera un dels puntals en cara que hi ha molts de factors que influïeixen al llarg de la temporada. Sant Pere de Sòller i Mariense són per ell els conjunts mes forts.

Toni Guàrdia Mulet va néixer el 19-9-62 a Palma, on resideix. Els seus anteriors equips han estat La Salle, Juve, Santa Maria i Lloret. La seva demarcació és la de líbero o central. Per mediació d'en Jaume Crespí coneixia l'ambient del Sta. Eugènia, millor del que hi havia d'haver enguany al Lloret. Es per això que ha preferit venir aquí. Diu que la pretesió és fer un bon equip i que conseguís un bon lloc a la taula. Els equips que han pujat a Segona enguany i el Mariense són els seus favorits.

===oOo===

En representació de la totalitat de la plantilla també hem parlat breument amb el capità i peça fonamental dins l'equip - Jaume Crespí.

-- Jaume, com preveus la temporada que comença?

Pot ésser una campanya que si hi ha sort, si no hi ha lesions, podem acabar entre els cinc primers.

-- Quina impressió tens dels teus nous companys i de la plantilla en general?

Els tres jugadors nous me pareixen molt acertats i adequats

→ →

SANTA EUGÈNIA

REVISTA LOCAL PER A LA DIVULGACIÓ I LA CULTURA

→
amb les línies en que solen jugar. Dins s'equip, quasi tots podem ésser titulars i el que és important és que el que ha d'estar al banquillo sàpiga tenir paciència. Serà una lluita per obtenir la titularitat, però dins el companverisme.

-- Que tal la pretemporada ?

Crec que ha estat acertada. A més dels entrenaments, qui més qui menys no havia deixat de fer exercici durant l'estiu. Físicament estam bé.

-- Qui veus el favorit ?

El Poblense me pareix el més fort per guanyar el títol.

Les xerxes posades... ¡ El balon que ja rodola !

I ara... els gols.

RELACIÓ DELS PARTITS QUE HA DE JUGAR EL C.D.F. SANTA EUGÈNIA DURANT LA TEMPORADA 1.986-87

14 setembre / 18 gener
STA. EUGÈNIA - C'an Picafort

21 setembre / 25 gener
P.D.N.Tesa - STA. EUGÈNIA

28 setembre / 1 febrer
STA. EUGÈNIA - Puigpunyent

5 octubre / 15 febrer
Sp. Sóller - STA. EUGÈNIA

12 octubre / 22 febrer
STA. EUGÈNIA - Sant Pere

19 octubre / 1 març
Altura - STA. EUGÈNIA

26 octubre / 8 març
STA. EUGÈNIA - Collerense

2 novembre / 15 març
Cas Concos - STA. EUGÈNIA

9 novembre / 22 març
STA. EUGÈNIA - Gènova

16 novembre / 29 març
Porreres Atc. - STA. EUGÈNIA

23 novembre / 5 abril
Consell - STA. EUGÈNIA

30 novembre / 12 abril
STA. EUGÈNIA - Mariense

7 desembre / 26 abril
Atc.S.Gotleu - STA. EUGÈNIA

14 desembre / 3 maig
STA. EUGÈNIA - Poblense

21 desembre / 10 maig
Totlet - STA. EUGÈNIA

11 gener / 24 maig
Son Contoneret - STA. EUGÈNIA.

4 gener / 19 maig
STA. EUGÈNIA - S'Horta

Mikel

LLAMPUGA AMB PREBES

INGREDIENTS: 1 quilo de llampuga, 1 quilo de prebes vermells grossos, $\frac{1}{2}$ quilo de domàtiques madures, una cabeça d'alls, 2 taces d'oli d'oliva i sal.

PREPARACIO: Escatau la llampuga i esmocau-la, rentau els prebes i llevau-los les llavors; feis-los troços petits, desfeis la cabeça d'alls i pegau-los un copet a cada un. Posau a fregir els prebes amb els alls a foc lent-mig. Mentres tant, palau i picau les domàtiques i fregui-les a la pella amb oli fins a fer una salsa, i posau-hi sal.
Una volta frita els prebes, llevau l'oli i amb ell fregiu la llampuga ja feta troços. Posau el peix en una greixonera baixa, i tapau-lo amb els prebes frita, i finalment la domàtiga. Donau-li un bull de cinc minuts, i serviu-lo calent o a temperatura ambient.

PREBES VERMELLS FARCITS DE BACALLA

INGREDIENTS: 300 grams de bacallà, 8 prebes vermells grossos, 1 ou, 1 cullerada de saïm, el suc d'una llimona, un brot de farigola i herba sana, un manat groç de juevert fresc, una espiellada de clavell i de canyella, $\frac{1}{2}$ taceta de llet, 1 taceta d'oli d'oliva, $\frac{1}{2}$ llesca de pa blanc, una espiellada de vainilla, sal i prebebò.

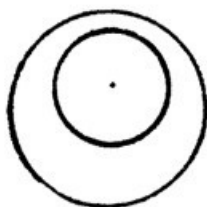
PREPARACIO. El vespre abans deixar el peix en remui. Rentau i torrau els prebes, però llevau-ne 4 quan son mig cuits, i els altres fins que estiguin ben fluixos. Una vegada trets els prebes, pelau-los, feis-los nets de llavors i picau-los a trocets petits. Als primers prebes, llevau-los el capoll, sense espenyar-los, treis i cor i totes les llevors. Posau-los una palangana refractària untada d'oli.
Rentau el juevert i el bacallà i picau-los a trocets molt petits. Dins una pella, sofregir els prebes de trocets amb saïm i la mitat de l'oli, els juevert i el bacallà; trempau-ho bé amb espícies i herbes aromàtiques. Llevau la pella del foc, i afegiu-hi 1 ou rebutut i la mitat de la llet, i mesclau-ho bé; tastau per si està bé de sal, i amb la pasta ompliu els prebes.
Banyau la molla de pa amb la resta de la llet, i picau-la al murter, i recolliu la pasta amb el suc de la llimona i una tassa d'aigua, i banyau la pasta. Ha de quedar una pasta molt espessa, confitada i poca.

GELAT DE SÍNDRIA

INGREDIENTS: 1 síndria petita, 6 cullerades de sucre, 4 ous, 1 pot de nata 'la llechera'.

PREPARACIO: Buidau la síndria, llevau les llevors, i capolau tota la pasta. Rebateu els vermells d'ou fins que estiguin cremosos, i mesclau-les amb la nata i el puré de síndria. Afegiu els blancs d'ou a punt de neu, i posau-ne una 'cubeta' en el congelador, i remanau-ho de tant en tant, si no teniu l'accessori de fer gelat.

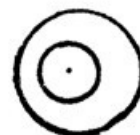
ACUDITS...ENDAVINALLES...COVERBOS...

Un elefant diu a una formiga;

- Vols fer el favor de no pegar-me semperes

La formiga respon:

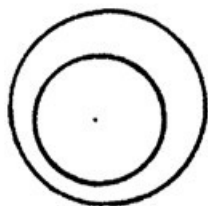
-Perdona, no t'havia vist.

Un Jove anà a examinar-se de xòfer, i es professor li demanà:

-Un dia te trobes amb el cotxe aturat damunt un pas a nivell; es tren ja vé. ¿Què posaràs sa marxa envant o sa marxa enrera?

-No li pareix, senyor mestre, que és millor tocar sa "marxa fúnebre? ¿eh...?

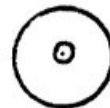
Al jutjat:

El President diu:

- -Quina distància hi ha entre cateva i sa taverna on mataren en "pelat"?

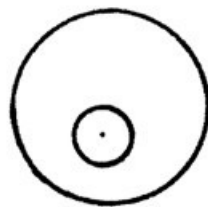
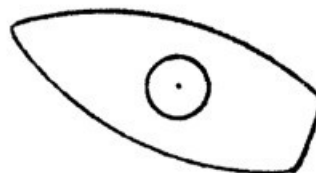
Es testimoni s'ho pensa:

- -¿Què ha de ser per anar o per torar?

- ¿Quí comanda més, es pare o es es fill?

- El pare, perquè és pare i el fill espera.

- En què s'assemblen un ase i un home que flastoma??

- En que tots dos bramen.

- Senyor, batle, es meu home me vol matar!!!!!!

- Ves tranquila dona; si fa això als cinc minuts serà a sa presó.

- Ay, batle; i no podria ser cinc minuts abans?

! OH POBLE MEU !

Des del pla i per la falda empinada
del puig, sorgeix d'entre la dura roca,
com grandíols monument que no es trastoca
resistent a la forta ventolada.

Tothom que te coneix sempre t'ha alabada,
ta amable hospitalitat, que no és poca,
de estar ben prop de tu teng una ànsia loca
per l'alegre vida que m'has donada.

A dins ton bressol tot és alegria,
de la blanca auba naixent llevantina
dins els crepuscle del final del dia.

La vida passa, l'il·lusió declina,
però tu sempre ratges poesia
com la font, aigua cristalina.

Ta frondosa grarriga està alegrada
pel cant del rossinyol dalt una alzina,
per son cantar s'endevina,
que la freda hivernada ja ha passada.

La florida primavera ha passada,
i del verdós bosc surt l'aroma fina
que inexorablement tot ho domina
tant la tardor, com la seca estiuada.

Dins l'ombrivol comallar hi reposa
la humil frescor de l'ombra silenciosa,
talment el fresc perfum de blanca rosa.

Del romaní, son flor pura i hermosa,
per l'aspre coster i alta cima, es posa,
que és del puig, la flor més meravellosa.

Tota ta gran planura està sembrada
de una inmensa verdor esplendorosa,
que a la seca mort, dóna generosa
al humil pagès, la tant rica anyada.

La vinya que en tant d'esment ha llaurada,
és una mar de blavor pampolosa,
és per ell una joia preciosa
que a un recó de son cor està guardada.

Tot ton entorn està reblit de plantes
vives, que mon fidel i agraït cor floca,
analtint conscient, ses bel·leses tantes.

Bell camp, planura, cingle i puig, ets soca
i a tots ells, amb ton gran encís, encantes,
guardant-te en mig del terme, així com toca.

Tià Coll.